

הדיאלוג הפריירני

מרכזת

ד"ר נירה מאי

הקמפוס האקדמי אחוה

יעדים שהוצבו לשנת הלימודים תשע"ב

- למידה והבנה של פרקטיקה דיאלוגית והתנסות בה;
- איתור אוכלוסיות יעד במערכת החינוכית הזקוקות לפרקטיקה דיאלוגית;
- ניסוח יעדים ופיתוח תוצרים של צוות החשיבה לטווח ארוך.

סיכום הפעילות בשנת הלימודים תשע"ב

זו השנה השנייה שצוות החשיבה "הדיאלוג הפריירני" נפגש. חברי הצוות בקבוצה של שנת תשע"ב הם חדשים ברובם, וכולם בוגרי הקורס "דיאלוג מצמיח", בבית הספר להתמחות פרופסיונלית. בראשית המפגשים הוסכם כי נמקד את המפגשים במטרה לקדם כלים מעשיים לפיתוח יכולות דיאלוגיות. הוחלט על פיתוח מאגר יישומי שנועד להנחיל דרכים לקומוניקציה דיאלוגית ודיון על פי העקרונות של הדיאלוג הביקורתי.

מאחר שאת שנת תשע"א סגרנו בתקווה לתעד את עקרונות הדיאלוג הפריירני כדי ליישם אותו בשטח, אך לא החלטנו באיזו דרך, השנה הסכמנו לאחר לבטים כי נפתח אוגדן הוראה-למידה לצורך עבודה פדגוגית על בסיס העקרונות של הפדגוגיה הביקורתית.

תכנית לבניית האוגדן:

- האוגדן יכלול תכנים המזמנים דיאלוג ביקורתי סביב תוכן, אשר מטרתו לחקור וללמוד תוכן ספציפי סביב ההקשר החברתי תוך חשיפת אינטרסים חבויים, מסרים סותרים, דילמות וקונפליקטים מוסתרים. מטרת הדיאלוג לשחרר את הלומד והמלמד מדעות קדומות, לברר את המחשבות של עצמו, את למידתו ואת יכולתו להקיש מזה לפרקטיקות במציאות הומנית.
- האוגדן לא יהווה רשימה של מתכונים מוכנים לעבודה דיאלוגית. דבר מעין זה מנוגד לעקרונות הדיאלוג אשר מטרתו יצירת ידע בניגוד לשעתוק ידע פדגוגי. סביב סוגיה זו ניהלנו דיונים נוקבים: מהו אוגדן עבודה, עד כמה הוא מאפשר חופש פעולה, האם הוא מנחה, מורה או מתווה דרך. הוחלט כי האוגדן יציג חומרים לדיון, ינחה את הלומד-מלמד בעקרונות הדיאלוג ויאפשר חופש למידה מרבי.
- קהל היעד של הלומדים מן האוגדן את דרכי הדיאלוג הביקורתי יהיה סטודנטים ממכללות להוראה, מורים מן השטח, מורים משתלמים וגם עמיתים מדריכים ומרצים במכללות.
- על האוגדן להציג דוגמאות שונות בעזרת דרכי עבודה מרובות ככל האפשר, המאפשרות ללומד לקיים דיאלוג ביקורתי סביב תכנים נבחרים שבהם התנסו אנחנו כקבוצה לומדת.

- האוגדן יכול חלק תאורטי המסביר את עקרונות הדיאלוג הפרייריני, מהי חשיבה ביקורתית (פרנקשטיין, צילה רון, אלוני וכו'), תרומתה של האמנות הפוליטית-ביקורתית לדיאלוג הביקורתי, הדיאלוג בגיל הרך, תהליכי חשיבה בגיל הרך המאפשרים את קיומו של דיאלוג כדוגמת תכנית "אמיליה רג'ו", והשפעת הדיאלוג על הלמידה בשלבי התפתחות נוספים. כמו כן נציג באוגדן רעיונות פילוסופיים הומניסטיים התומכים בדיאלוג הביקורתי.
- האוגדן יכול גם, ובעיקר, חלק דידקטי יישומי. במהלך המפגשים התנסו בניהול דיאלוג ביקורתי סביב חלק מן התכנים האלה, לדוגמה: מצגת קריקטורות עם תוכן חברתי-ביקורתי, העוסקת במושג הדיכוי.

צפייה בסרט קצר - "שולחן המטבח של המאה ה-21", מתוך האתר TED. הסרט מציג אלטרנטיבה דידקטית על בסיס דיאלוג ביקורתי. הסרט ממחיש את תהליך ההוראה-למידה הדיאלוגי, ומאפשר להבין את העקרונות המנחים אותו. כמו כן התנסו בנייתוח סיפורי ילדים ואחרים. עומד לרשותנו מאגר נכבד של חומרים, ביניהם ספר חדש שכתבה חוקרת אמריקנית העוסקת בבניית פרשנויות בספרות באמצעות הדיאלוג הביקורתי

(Learning to Teach through Discussion, The Art of Turning the soul

Prof. Sophie Haroutunian-Gordon)

תהליך העבודה סביב האוגדן

הקבוצה דנה בחשיבות הפסיכו-חברתית של הדיאלוג, איך אנחנו נתרמים בקיום דיאלוג ביקורתי, ומהן דרכי העבודה שייטיבו לתרום לנו וגם להשיג את מטרתה של עבודה זו. אנחנו מודעים לכך כי שלב הכתיבה הוא שלב מאתגר, לא פעם קשה למדיי עבור צוותים כמו זה שלנו. מסיבה זו הוחלט שדרך העבודה שנאמץ תהיה

בסגנון שיתופי, של משימה מתחלקת ומתחברת. כל חבר בקבוצה ייקח אחריות על נושא במטרה לחקור אותו ולכתוב עליו. הוא יציג אותו מול חברי הצוות, יקבל משובים, ויחזור ויעבד אותו עד לתוצר המוגמר. בדרך זו גם תיבנה שפה משותפת, ונבנה את הרציונל של אוגדן העבודה. בהמשך נבנה מעין מודל דידקטי-דיאלוגי; כל שני חברים ייקחו יצירה או מוצג מן המאגר הקיים, וסביב זה נבנה מטלות על פי עקרונות הגישה הדיאלוגית הביקורתית. רבקה כחלון-שיין הציגה כבר השנה את המאמר שכתבה, וקיבלה משובים חיוביים מאוד. העבודה סביב הכתיבה מעניינת, מסקרנת מאוד ומציבה אתגר חדש בפני צוות החשיבה.

בסימן אישי

השנה הייתה שנת עבודה פורייה מאוד. הצוות היה הומוגני, האנשים הגיעו לפגישות בקביעות, והנעשה בצוות העסיק אותנו. המפגשים התקיימו באווירה אינטימית, פתוחה וידידותית מאוד. הצוות שואף לפתח את החומרים לאוגדן עבודה, ולהתנסות בנושאים באופן מעשי.